

Česká školní inspekce
Olomoucký inspektorát

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Základní škola a gymnázium města Konice

Tyršova 609, 798 52 Konice

Identifikátor školy: 600 015 149

Termín konání inspekce: 3. – 5. a 8. – 9. listopad 2004

Čj.:	m3-1242/04-05013
Signatura:	om3cy113

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Základní škola a gymnázium města Konice jsou příspěvkovou organizací zřízenou Městem Konice.

Škola dle posledního platného rozhodnutí sdružuje:

- Základní školu se stanovenou kapacitou 620 žáků
- Gymnázium se stanovenou kapacitou 240 žáků
- Školní klub se stanovenou kapacitou 25 žáků
- Školní družinu se stanovenou kapacitou 100 žáků
- Školní jídelnu se stanovenou kapacitou 850 jídel

V době konání inspekce navštěvovalo základní školu 505 žáků v 21 třídě. Z 5. ročníků každoročně odchází 20 % - 30 % žáků základní školy na gymnázium.

V letech 1999 – 2004 probíhala rozsáhlá rekonstrukce a modernizace školy, která tím získala nadstandardní prostorové podmínky umožňující také přemístění celého prvního stupně z odloučeného pracoviště na jedno místo. Kromě získaných nových prostor došlo k zateplení budovy, výměně oken a podlahových krytin, k vybudování nových hygienických zařízení a rozvodů elektřiny důležitých pro zřízení počítačové sítě. Tělocvična s umělým povrchem a nově vybudovaný sportovní areál slouží nejen škole, ale i veřejnosti.

PŘEDMĚT INSPEKCE

Předmětem inspekční činnosti bylo zjištění a zhodnocení:

- ❖ personálních a materiálně-technických podmínek vzdělávací a výchovné činnosti v předmětech český jazyk a matematika na prvním i druhém stupni základní školy a v předmětech anglický a německý jazyk, zeměpis na druhém stupni vzhledem ke schváleným učebním dokumentům vzdělávacího programu Základní škola čj. 16 847/96-2 ve školním roce 2004/2005
- ❖ průběhu a výsledků vzdělávání a výchovy v předmětech český jazyk a matematika na prvním i druhém stupni základní školy a v předmětech anglický a německý jazyk, zeměpis na druhém stupni vzhledem ke schváleným učebním dokumentům vzdělávacího programu Základní škola čj. 16 847/96-2 ve školním roce 2004/2005

PERSONÁLNÍ PODMÍNKY VZDĚLÁVÁNÍ

Výuku českého jazyka a matematiky zajišťuje na prvním stupni základní školy 11 učitelů, z nichž tři získali nejvyšší dosažené vzdělání středoškolské a jedna vyučující nemá pro kontrolovaný typ školy odbornou způsobilost.

Všichni učitelé českého jazyka a matematiky na druhém stupni splňují požadovanou odbornou i pedagogickou způsobilost.

Horší personální podmínky má škola pro výuku cizích jazyků a zeměpisu. Cizí jazyky (německý a anglický) vyučuje pět učitelů, z toho je pouze jedna plně kvalifikovaná, jedna je středoškolačka a zbývající tři splňují podmínky odborné a pedagogické způsobilosti pro výuku na základní škole, nemají však příslušnou aprobaci.

Předmět zeměpis vyučuje pět učitelů, z nichž čtyři splňují podmínky odborné a pedagogické způsobilosti pro výuku na základní škole, konkrétní aprobaci pro výuku zeměpisu mají pouze dvě vyučující.

Skladba úvazků jednotlivých vyučujících sledovaných předmětů byla stanovena vzhledem k podmínkám školy, erudici a zkušenostem učitelů.

Ředitel školy a jeho zástupkyně splňují podmínky odborné a pedagogické způsobilosti, zástupce ředitele pro první stupeň má pouze středoškolské vzdělání, v příštím školním roce odchází do starobního důchodu.

Organizační uspořádání školy je stanoveno, vztahy nadřízenosti a podřízenosti jsou jasně definovány. Přenesením kompetencí na další členy vedení vytvořil ředitel předpoklady pro efektivní řízení školy.

Poradními orgány ředitele školy jsou pedagogická rada, předmětové komise a metodické sdružení.

Systém poskytování odborné a metodické pomoci začínajícím a nekvalifikovaným učitelům je vytvořen. V činnosti metodických orgánů chybí praktická výměna zkušeností z oblastí používaných metod a forem práce, pozornost je zaměřena především na záležitosti organizační.

Přenos informací mezi vedením školy a pracovníky je funkční. Škola využívá tradičních postupů, v průběhu konání inspekce nebyly zaznamenány problémy.

Kontrolní systém je vytvořen. Vnitřní kontrola a hospitační činnost je zaměřena především na posuzování kvality a výsledků vzdělávání. Výsledky kontrol jsou řešeny operativně s jednotlivými pracovníky. V účinnosti kontrolního systému byly zjištěny dílčí nedostatky vzhledem k vyhodnocování získaných údajů o kvalitě vzdělávání a následnému přijímání opatření k odstranění nedostatků.

Personální podmínky byly ve sledovaných oblastech dobré.

MATERIÁLNĚ-TECHNICKÉ PODMÍNKY VZDĚLÁVÁNÍ

Výuka českého jazyka, matematiky, zeměpisu a části výuky cizích jazyků probíhá v kmenových učebnách, příjemné a motivující jsou zejména učebny prvního stupně.

Vybavení učebnicemi pro výuku výše jmenovaných předmětů je úplné a odpovídá vzdělávacímu programu.

Pro výuku zeměpisu škola disponuje dostatečným množstvím atlasů, učebních pomůcek i potřebným mapovým materiálem.

Učitelé všech kontrolovaných předmětů mohou využívat široký fond odborné a encyklopedické literatury, průběžně vytvářejí videotéku. Škola vlastní také výukovými programy, jejich využití je však omezeno prostorovou kapacitou odborných učeben výpočetní techniky.

Materiálně-technické podmínky pro výuku sledovaných předmětů byly velmi dobré.

PRŮBĚH A VÝSLEDKY VZDĚLÁVÁNÍ

Vzdělávací programy

Výuka na základní škole probíhá podle vzdělávacího programu Základní škola čj. 16 847/96-2 a jeho dodatků čj. 25 018/98-22. Úpravy učebního plánu odpovídají podmínkám školy i schváleným dokumentům včetně Metodických pokynů MŠMT čj. 31172/2002-22 a čj. 21264/2004-22.

Škola eviduje celkem 18 integrovaných žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, z toho deset s vývojovými poruchami učení. Dokumentace všech integrovaných žáků obsahuje zprávu z vyšetření v pedagogicko-psychologických poradnách a individuální vzdělávací plány. Žáci prvního stupně, u nichž byla diagnostikována vývojová porucha učení, jsou zařazeni do reedukačních kroužků, integrovaní žáci druhého stupně jsou na základě doporučení pedagogicko-psychologické poradny zohledňováni při výuce.

Pedagogická dokumentace průkazně zachycuje průběh vzdělávání.

Kontrolní činnost vedení školy pozitivně přispívá k plnění učebních dokumentů. V této oblasti nebyly zjištěny nedostatky.

Rozvrh hodin na školní rok 2004/2005 byl zpracován v souladu s vyhláškou o základní škole. Svou skladbou a uspořádáním předmětů respektuje didaktické a psychohygienické zásady. Základní práva a povinnosti žáků jsou stanoveny ve vnitřním řádu školy. Jeho obsah byl zpracován v souladu s ustanoveními vyhlášky o základní škole i Pokynů MŠMT k prevenci sociálně patologických jevů, šikany, xenofobie a rasismu.

Informační systém vůči rodičům žáků je zpracován, kromě třídních schůzek škola úzce spolupracuje s rodiči a zřizovatelem, kteří se podílejí na hodnocení výchovy a vzdělávání a finančním i organizačním zabezpečení školních aktivit.

Výchovné poradenství zajišťuje od školního roku 2003/2004 zkušená učitelka bez požadovaného kvalifikačního studia. Má k dispozici samostatnou pracovnu, která jí umožňuje ve vhodném prostředí hovořit s rodiči i žáky školy. Úzce spolupracuje s metodičkou prevence sociálně patologických jevů, s místním dětským domovem a pedagogicko-psychologickými poradnami.

Výchovné problémy řeší výchovná komise, jejími členy jsou jak metodička prevence, tak výchovná poradkyně. Z jednání jsou vedeny přehledné zápisy.

Žáci mají k dispozici nejen schránku důvěry, ale i školní telefonní linku důvěry. Při problémech nejčastěji volí osobní pohovor s metodičkou prevence.

V průběhu inspekce bylo administrováno 79 dotazníků, mapujících klima školy z pohledu žáků 2. stupně. Z jejich vyhodnocení vyplývá, že žáci mají ke škole pozitivní vztah a jsou spokojeni se vzdělávacím programem i prostředím školy.

Průběh a výsledky vzdělávání v předmětech český jazyk, anglický jazyk, německý jazyk

Výuku českého jazyka zajišťují učitelé s odbornou a pedagogickou způsobilostí. Pro předmět cizí jazyk splňuje podmínky odborné a pedagogické způsobilosti pouze jedna učitelka, dvě absolvovali státní všeobecnou jazykovou zkoušku, jedné chybí aprobace a jedna má pouze středoškolské vzdělání. Tato nepříznivá situace v oblasti personálního zajištění výuky se odrazila v části výuky ve stanovení neadekvátních vzdělávacích cílů vzhledem k charakteru některých tříd a z toho vyplývajících používaných metodách a formách práce.

Výuka probíhá plánovitě, v souladu s osnovami. V českém jazyce byly kontrolovány všechny jeho složky: literární, slohová i jazyková. Učitelé, zejména na prvním stupni, nenásilnou

formou propojovaly všechny složky jazyka. Uplatňovali mezipředmětové vztahy s dějepisem, s výtvarnou a hudební výchovou. Na prvním stupni byli žáci aktivní, učitelé se při vyvozování učiva opírali o jejich osobní zkušenosti a zájem o získání nových vědomostí a dovedností.

Těžištěm části výuky literatury byla práce s literárním textem. Účelně bylo využito prvků dramatické výchovy a čtenářských zkušeností žáků, kterým byl poskytnut dostatečný prostor k vyjádření vlastních názorů.

Používané metody a formy práce ve výuce slohu byly vzhledem k nepřipravenosti některých žáků samoúčelné, bez pozitivního přínosu pro splnění vzdělávacích i výchovných cílů.

V hodinách gramatiky převažovaly frontální metody a formy práce, které působily stereotypně a nevytvářely žákům příznivé psychohygienické podmínky. Pozitivem byla práce s chybou a uplatňování sebehodnocení.

Ve výuce cizích jazyků učitelé nezařazovali odpovídající komunikativní metody a formy práce.

V části výuky chybělo uplatňování účinné vstupní i průběžné motivace.

Materiální podpora výuky spočívala ve funkčním využívání učebnic a zvukových nahrávek.

V nedostatečné míře byly využívány základní jazykové příručky, ačkoli charakter učiva jejich použití umožňoval.

Učitelé získávají podklady pro klasifikaci formou ústního i písemného zkoušení. Výsledky kontrolních prací vyhodnocují pouze statisticky, v případě zjištěných nedostatků nepřijímají účinná opatření.

Stanovená pravidla komunikace mezi učitelem a žáky byla respektována.

Průběh a výsledky vzdělávání v českém jazyce a cizích jazycích byly na dobré úrovni.

Průběh a výsledky vzdělávání v matematice

Všichni vyučující mají odbornou a pedagogickou způsobilost pro daný typ školy. Učivo bylo ve všech třídách probíráno věcně správně.

Po stránce didaktické byl na prvním stupni zjištěn vzhledem ke všem sledovaným jevům mnohem kvalitnější průběh vzdělávání než na druhém stupni.

Na prvním stupni se zvolený způsob práce projevoval zejména v promyšlené organizaci vyučovacích hodin, vhodně volených vyučovacích metodách a účinné motivaci, což zajišťovalo pozornost, zájem a aktivitu žáků. Správné metodické postupy s příkladným využíváním názornosti pomocí vhodných pomůcek a příkladů z praxe (přiměřených zkušenostem a schopnostem žáků) byly uplatňovány při objasňování i procvičování učiva. Pochopení učiva a zvládnutí početní techniky bylo průběžně ověřováno promyšlenými dotazy a obměnami příkladů zadávaných učitelem nebo vytvářených samotnými žáky. Nenásilné začleňování relaxačních činností, rozhovorů vztahujících se k probíranému učivu, motivujícího hodnocení a celkově pozitivní přístup vyučujících k žákům vytvářely příznivou pracovní atmosféru a zajišťovaly rozvoj komunikativních dovedností i psychohygienu výuky.

Na druhém stupni postrádala výuka především využívání příkladů z praxe a vhodných pomůcek nebo audiovizuální techniky. Používány byly většinou jen tabule, učebnice, sešity, nakopírované texty, psací a rýsovací potřeby. Vyvozování a objasnění nového učiva spočívalo převážně a pouze v komentovaném předvedení postupu řešení, bez dostatečného objasnění cílů a praktického využití a bez ověřování pochopení vzhledu do dané problematiky. Práce umožňující hledání alternativních postupů a rozvíjející logické myšlení byla využívána v malé míře. Žáci jsou tímto vedeni k řešení typových úloh, ale tvůrčí aplikace nebo řešení odlišně zadaných úloh jim pak činí značné potíže. Tato skutečnost je patrná z analýzy výsledků prověrek a testů.

Formální úroveň zápisů příkladů do sešitů nebo prověrek byla na značně odlišné úrovni (velmi dobrá až nesystémová a nepřehledná). Tato nepřehlednost komplikuje možnost kontroly návaznosti učiva probíraného a zkoušeného i zpětnou vazbu v případech, kdy výsledky prověrek nejsou uspokojivé. Frekvence ověřování výsledků učení písemnou nebo ústní formou je rovněž u jednotlivých tříd různá. Zařazování nepřiměřeně náročných příkladů do prověrek nebylo zjištěno. Analýza nedostatků ve zvládnutí učiva včetně dílčích opatření jsou prováděny pouze částečně.

Průběh a výsledky vzdělávání v matematice byly i přes zjištěné nedostatky celkově na dobré úrovni.

Průběh a výsledky vzdělávání v zeměpisu

Rozvržení obsahu učiva do 6. – 9. ročníku vychází z doporučení učebních osnov. Stanovení výukových cílů odpovídalo zásadě přiměřenosti, nové učivo plynule navazovalo na předcházející témata. Učitelé byli na výuku většinou odpovědně připraveni. Dílčí nedostatky byly zjištěny v oblasti časové struktury některých vyučovacích hodin.

Z pěti pedagogů, kteří zajišťují výuku předmětu, nesplňuje jedna učitelka podmínky odborné ani pedagogické způsobilosti. Tato skutečnost měla negativní vliv na didaktickou stránku (dokončování tématu z předchozí hodiny, a vlivem toho nedokončení tématu sledované hodiny).

Výuka byla vedena v souladu se specifickými cíli předmětu, důraz byl kladen na rozvoj poznávacích schopností žáků. Expozice nového učiva probíhala věcně správně a názorně, byla prováděna formou výkladu v kombinaci s rozhovorem se žáky, v některých hodinách byla účelně zařazena skupinová práce. Otázky učitelů byly zaměřeny nejen na popis, ale i na porovnávání, třídění a zdůvodňování sledovaných jevů. Nové učivo vyučující vhodně spojovali se starším učivem a zkušenostmi žáků. K názornosti přispívalo využití nástěnných map, atlasů a zařazování práce s učebnicemi. Pozitivem bylo společně provedené shrnutí učiva a jeho výstižný zápis do sešitů.

K motivaci žáků a k jejich aktivnímu zapojení do výuky bylo využito vhodně volených otázek a spojování teoretických poznatků s jejich využitím v praktickém životě, v některých hodinách učitelé funkčně uplatňovali mezipředmětové vztahy.

Prověřování znalostí žáků prováděli učitelé v úvodu vyučovacích hodin individuálním zkoušením, frontálním opakováním nebo krátkým písemným testem. Otázky vždy vycházely z probíraného učiva, klasifikace byla objektivní.

Průběh a výsledky vzdělávání byly v předmětu zeměpis velmi dobré.

Výsledky vzdělávání zjišťované školou

Výsledky vzdělávání a výchovy škola pravidelně zjišťuje a vyhodnocuje na jednáních pedagogické rady, podrobněji v době klasifikace. Součástí systému zjišťování výsledků na 2. stupni základní školy jsou standardizované komerční testy určené žákům devátých ročníků pro předměty český jazyk a matematika a osmých ročníků pro matematiku. Na 1. stupni základní školy jsou žákům 3. – 5. ročníku zadávány ve spolupráci s okolními školami kontrolní práce z českého jazyka a matematiky a žákům 5. ročníků navíc z vlastivědy.

Výsledky testování žáků jsou kvantitativně vyhodnocovány na jednáních pedagogické rady a jsou zveřejňovány na nástěnkách a ve výroční zprávě o činnosti školy.

O zjištěních se ve škole diskutuje, ne vždy jsou však vyvozovány konkrétní závěry a opatření.

Hodnocení průběhu a výsledků vzdělávání

Průběh a výsledky vzdělávání ve sledovaných předmětech byly hodnoceny jako dobré.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

1. Rozhodnutí MŠMT čj. 22 404/03-21 z 30. 6. 2003, kterým se mění zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení
2. Učební dokumenty vzdělávacího programu Základní škola čj. 16 847/96-2 včetně Úprav a doplňků čj. 25 018/98-22
3. Třídní výkazy, katalogové listy a třídní knihy všech tříd základní školy ve školním roce 2004/2005
4. Zápisy z jednání pedagogické rady za školní roky 2003/2004 a 2004/2005
5. Rozvrh hodin pro školní rok 2004/2005
6. Školní řád pro školní rok 2003/2004
7. Doklady o nejvyšším dosaženém vzdělání ředitele školy a jeho dvou zástupců, učitelů prvního stupně, učitelů českého jazyka, anglického a německého jazyka, matematiky a zeměpisu
8. Plán personálního rozvoje pedagogických pracovníků školy k 1. 9. 2004
9. Vnitřní organizační řád školy pro školní rok 2004/2005
10. Podkladová inspekční dokumentace
11. Výroční zpráva o činnosti školy za školní rok 2003/2004
12. Hospitační záznamy ředitele školy a jeho dvou zástupců provedené 1. 10. 2003, 27. 10. 2003, 19. 12. 2003
13. Tematické plány sledovaných předmětů
14. Zápisy z jednání předmětových komisí 2. stupně základní školy 2003/2004
15. Zápisy z jednání metodického sdružení 1. stupně za školní rok 2003/2004
16. Záznamy z kontrol třídních výkazů provedené 15. 9. 2003
17. Záznamy z kontrol třídních knih provedené 1. 10. 2003, 27. 11. 2003, 19. 12. 2003, 30. 1. 2004, 11. 3. 2004, 28. 5. 2004
18. Přehled souhrnných výsledků školy – Maturita nanečisto 2004
19. Vstupní a závěrečné kontrolní práce 4. – 5. ročníků z předmětů český jazyk, matematika a vlastivěda
20. Plán výchovného poradenství pro školní rok 2004/2005
21. Individuální vzdělávací programy integrovaných žáků
22. Minimální preventivní program na školní rok 2004/2005

ZÁVĚR

Ve všech ročnících základní školy je realizován vzdělávací program Základní škola. Učební osnovy sledovaných předmětů byly plněny, učební plán na školní rok 2004/2005 byl vedením školy upraven v souladu se schválenými dokumenty.

Předepsaná pedagogická dokumentace je zavedena, průkazně zachycuje průběh a výsledky vzdělávání.

V oblasti personálních podmínek byly zjištěny nedostatky v odborné a pedagogické způsobilosti u některých učitelů cizích jazyků, zeměpisu a učitelů prvního stupně.

Organizační struktura školy je funkční, v kontrolním systému se vyskytly dílčí nedostatky.

Materiálně-technické podmínky umožňují plnit výchovně-vzdělávací cíle zvoleného vzdělávacího programu. Prostorové podmínky jsou nadstandardní, učebnice v kontrolovaných předmětech odpovídají vzdělávacímu programu. Vybavení ostatními pomůckami je na běžné úrovni.

Probírané učivo bylo učiteli interpretováno odborně správně. Používané metody a formy práce na prvním stupni podporovaly činnostní učení a zájem žáků o předmět, na druhém stupni převažovaly klasické frontální metody, které v omezené míře rozvíjely samostatné myšlení a aktivitu žáků. Výrazným pozitivem na obou stupních základní školy bylo využívání mezipředmětových vztahů a propojení jednotlivých složek výchovy.

Klima školy bylo příznivé, žáci vnímají prostředí školy jako přátelské a bezpečné.

Hodnotící stupnice:

vynikající	velmi dobrý	dobrá (průměrný)	vyhovující	Nevyhovující
------------	-------------	------------------	------------	--------------

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Razítko

Školní inspektor	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	Mgr. Dagmar Raisová	Mgr. Dagmar Raisová v. r.
Členové týmu	Ing. Petr Lipčák	Ing. Petr Lipčák v. r.
	Mgr. Miroslav Straka	Mgr. Miroslav Straka v. r.
	Mgr. Alena Wiesnerová	Mgr. Alena Wiesnerová v. r.

V Prostějově dne 15. listopadu 2004

Datum a podpis ředitele školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 6. prosinec 2004

Razítko

Ředitel školy nebo jiná osoba oprávněná jednat za školu

Titul, jméno a příjmení	Podpis
Mgr. Jaromír Schön	Mgr. Jaromír Schön v. r.

Dle § 19 odst. 7 zákona č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů, může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení na adresu pracoviště vedoucího inspekčního týmu, tj. Dagmar Raisová Západní 72, 796 04 Prostějov. Připomínky k obsahu inspekční zprávy se stávají její součástí.

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Krajský úřad – odbor školství	2004-01-03	m3-1266/05-05013
Zřizovatel	2004-01-03	m3-1265/05-05013

Připomínky ředitele školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
---	---	Připomínky nebyly podány.